

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 • tālr. 67282865 • fakss 67242141 • e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.35

(Prot.Nr.34, 3.§.)

2011.gada 8.jūlijā

Par lietas neierosināšanu par SIA „Baltic Wind Park” iesniegumu

Konkurences padome 2011.gada 20.jūnijā saņēma SIA „Baltic Wind Park” 20.06.2011. iesniegumu „Par Konkurences likuma 13.panta pārkāpumiem Ekonomikas ministrijas darbībās” (turpmāk – Iesniegums).

Iesniegumā norādīts, ka SIA „Baltic Wind Park” ir uzņēmums, kas ieguvis Ekonomikas ministrijas atļauju jaunas elektroenerģijas iekārtas ieviešanai Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā (Baltijas jūrā) un plāno attīstīt vēja parku Baltijas jūrā un piedalīties elektroenerģijas tirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā (turpmāk – tirgus), tādējādi SIA „Baltic Wind Park” ir uzskatāms par tirgus dalībnieku Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē.

Iesniegumā SIA „Baltic Wind Park” norāda, ka Ekonomikas ministrija ir vienīgā AS „Latvenergo” kapitāla daļu turētāja, tādējādi tai ir izšķiroša ietekme uz AS „Latvenergo” darbību, tostarp rīcību tirgū. Ņemot vērā, ka AS „Latvenergo” ir tuvu monopolstāvoklim esošs tirgus dalībnieks elektroenerģijas tirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā, savukārt Ekonomikas ministrijas kompetencē ir lēmumu pieņemšana, kas ietekmē citu tirgus dalībnieku ienākšanu minētajā tirgū vai darbību tajā, SIA „Baltic Wind Park” secina, ka Ekonomikas ministrija, piešķirot uzņēmumiem tiesības darboties tirgū, kurā tā darbojas pati (pastarpināti caur AS „Latvenergo” kā vienīgā dalībnieka tiesību turētājs un realizētājs) ir uzskatāma par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē.

SIA „Baltic Wind Park” norāda, ka ar Ekonomikas ministrijas 18.05.2009. lēmumu Nr.1-6.1-364 SIA „Baltic Wind Park” tika piešķirta atļauja jaunas elektroenerģijas jaudas ieviešanai, kas piešķir tai ekskluzīvas tiesības uzsākt elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanu noteiktās teritorijās Baltijas jūrā (turpmāk – licences laukumi).

Tālākai projekta attīstībai SIA „Baltic Wind Park” ir nepieciešama atļauja izpētes darbu veikšanai licences laukumos, tāpēc SIA „Baltic Wind Park” 19.08.2010. vērsās Ekonomikas ministrijā ar iesniegumu, lūdzot sagatavot un virzīt apstiprināšanai

Ministru kabinetā lēmumu par atļauju veikt izpētes darbus licences laukumos un atļaut projekta īstenošanu pozitīvu izpētes rezultātu gadījumā.

Ekonomikas ministrija 13.09.2010. nosūtīja SIA „Baltic Wind Park” vēstuli Nr.423-2-9201, ar kuru apstiprināja savu kompetenci virzīt Ministru kabinetam rīkojuma projektu par nepieciešamo izpētes un būvniecības darbu veikšanu licences laukumos, kā arī norādīja, ka Ekonomikas ministrija jau ir uzsākusi darbu pie rīkojuma projekta sagatavošanas.

Savukārt 20.12.2010. Ekonomikas ministrija nosūtīja SIA „Baltic Wind Park” vēstuli Nr.423-1-13387, kurā norāda uz nepieciešamību izsludināt konkursu būvniecības tiesību iegūšanai licences laukumos, tādējādi neatzīstot, ka SIA „Baltic Wind Park” ir tiesības veikt projekta attīstību licences laukumos.

SIA „Baltic Wind Park” 05.01.2011. vēstulē Nr.05012011-1 Ekonomikas ministrijai norādīja, ka nepiekrīt un neuzskata par juridiski korektu Ekonomikas ministrijas nostāju jautājumā par konkursa piemērošanu vēja parka būvniecības tiesību iegūšanai licences laukumos un izsniegto atļauju jaunas elektroenerģijas jaudas ieviešanai, uz ko Ekonomikas ministrija 09.03.2011. atbildes vēstulē Nr.423-1-2416 norādīja, ka, ņemot vērā Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma stāšanās spēkā 2010.gada 18.novembrī, Ekonomikas ministrija uzskata, ka izpētes un būvniecības darbiem jūrā ir nepieciešama atļauja vai licence, licences laukumus ar ikreizēju rīkojumu nosaka Ministru kabinets, bet tiesības izmantot konkrētos licences laukumus persona var iegūt tikai konkursa rezultātā un, ka Ekonomikas ministrijai vairs neesot tiesiska pamata izvērtēt 19.08.2010. iesniegumu, jo vēl nav izsludināts konkurss šādu tiesību iegūšanai.

SIA „Baltic Wind Park” uzskata, ka minētā Ekonomikas ministrijas rīcība ir prettiesiska šādu iemeslu dēļ: (1) atļauja jaunas elektroenerģijas jaudas ieviešanai SIA „Baltic Wind Park” izsniegta pusotru gadu pirms Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma stāšanās spēkā; (2) saņemot atļauju, SIA „Baltic Wind Park” radās tiesiskā paļāvība uz tās iegūtām tiesībām un pienākumiem, kas izrietēja no attiecīgajā brīdī spēkā esošā tiesiskā regulējuma; (3) atļauja jaunas elektroenerģijas jaudas ieviešanai nevar tikt pakļauta par tai sekojošu konkursu, jo tā pati par sevi satur konkrētas tiesības ieviest jaunu elektroenerģijas ražošanas jaudu licences laukumos; (4) Jūras vides aizsardzības un pārvaldes likuma pārejas noteikumu 9.punktā ir noteikts, ka atļaujas, kuras izsniegtas līdz šī likuma spēkā stāšanās dienai, ir derīgas līdz atļaujā noteiktā termiņa beigām, no kā SIA „Baltic Wind Park” secina, ka likumdevējs ir apzinājies, ka šī likuma tiesisko regulējumu nav iespējams piemērot iepriekš izdotām atļaujām, bet tām ir piemērojams tiesiskais regulējums, uz kura piemērošanu atļaujas saņēmējam ir radusies tiesiskā paļāvība.

Lai uzsāktu tālāku projekta attīstību, SIA „Baltic Wind Park” atbilstoši Vides ministrijas Vides pārraudzības valsts biroja lēmumam ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Saskaņā ar 25.01.2011. Ministru kabineta noteikumu Nr.83 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” 57.punktu, ja darbību paredzēts veikt ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, sabiedrības informēšana notiek sadarbībā ar Ekonomikas ministriju, sabiedrisko apspriešanu organizējot un nepieciešamos materiālus sabiedrības informēšanai izvietojot Ekonomikas ministrijas noteiktā vietā.

Ekonomikas ministrija atteicās noteikt sākotnējo sabiedriskās apspriešanas vietu, cita starpā norādot, ka Ekonomikas ministrija uzskata, ka nav lietderīgi uzsākt ietekmes uz vidi novērtējumu, jo tās ieskatā SIA „Baltic Wind Park” neesot nekādu tiesību veikt jebkādas darbības licences laukumos.

SIA „Baltic Wind Park” uzskata, ka minētā Ekonomikas ministrijas rīcība ir prettiesiska šādu iemeslu dēļ: (1) Ekonomikas ministrijas kompetencē nav izvērtēt, vai SIA „Baltic Wind Park” nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, jo

šādas tiesības piemīt Vides pārraudzības valsts birojam; (2) Ekonomikas ministrija ir nepamatoti norādījusi, ka SIA „Baltic Wind Park” nav tiesību darbību veikšanai licences laukumos, jo SIA „Baltic Wind Park” ir saņēmusi atļauju jaunas elektroenerģijas jaudas ieviešanai licences laukumos.

Lai īstenotu projektu, SIA „Baltic Wind Park” saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likumā noteikto nepieciešams iegūt licenci elektroenerģijas ražošanai. SIA „Baltic Wind Park” 11.02.2011. iesniedza Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – SPRK) iesniegumu licences saņemšanai. SPRK cita starpā norādīja, ka atļauju jaunas elektroenerģijas jaudas ieviešanai nevar uzskatīt par vienošanos par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanā izmantojamo nekustamā īpašuma lietošanas tiesībām vai īpašuma tiesību apliecinājumu, pamatojot atbildi ar to, ka tās ieskatā tiesības izmantot jūras teritorijas elektroenerģijas ražošanai, saskaņā ar Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma regulējumu, varot piešķirt tikai Ministru kabineta konkursa kārtībā.

SIA „Baltic Wind Park” norāda, ka Ministru kabineta noteikumu projekts „Noteikumi par būvju un iekārtu, tai skaitā platformu un enerģijas ražošanai nepieciešamo iekārtu būvniecības, ierīkošanas un ar to saistītās izpētes, un būvju ekspluatācijas atļaujas laukuma jūrā noteikšanu”, kuru ir izstrādājusi Ekonomikas ministrija, paredz kārtību, ka konkursa (būvniecības tiesību iegūšanai licences laukumos) pretendenta atbilstībai tiek izvirzīta prasība par licences elektroenerģijas ražošanai pretendenta reģistrācijas valstī vai Eiropas Savienības, Pasaules Tirdzniecības organizācijas vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstī kopijas iesniegšanu. Tādējādi, lai pārvarētu šo konkursa atlases kritēriju, tirgus dalībnieks tiek spiests iesaistīties elektroenerģijas ražošanas tirgū kādā no minētajām valstīm, kas iespējams neietilpst tirgus dalībnieka komercdarbības plānos, prasa būtiskus finanšu un cilvēku resursus, kā arī ievērojamu laiku paralēla projekta īstenošanai.

Ņemot vērā minēto, SIA „Baltic Wind Park” uzskata, ka Ekonomikas ministrija rīkojusies prettiesiski ar mērķi nepieļaut vai vismaz novilcināt SIA „Baltic Wind Park” ienākšanu tirgū, kas atbilst Konkurences likuma 13.panta pārkāpuma pazīmēm. Tāpat SIA „Baltic Wind Park” norāda, ka SPRK rīcība notikusi Ekonomikas ministrijas radīto prettiesisko darbību seku rezultātā, tādējādi Ekonomikas ministrija rīcība ir radījusi arī netiešas sekas, kas apgrūtina SIA „Baltic Wind Park” ienākšanu tirgū.

SIA „Baltic Wind Park” ieskatā Ekonomikas ministrijas darbības un citi iesniegumā minētie apstākļi skaidri norāda uz to, ka, izmantojot ar normatīvajiem aktiem noteiktās tiesības, Ekonomikas ministrija ļaunprātīgi tās izmanto, lai nepieļautu tā konkurenta - SIA „Baltic Wind Park” ienākšanu tirgū, kas atbilst Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulas un 2.punkta tiesiskajam sastāvam un ir uzskatāma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Konkurences likuma izpratnē.

Tāpat SIA „Baltic Wind Park” norāda, ka ņemot vērā, ka Ekonomikas ministrijas darbība atstāj ietekmi uz iespēju ienākt tirgū, kas ir definējams visas Latvijas robežās, turklāt Ekonomikas ministrija (kā AS „Latvenergo” kapitāla daļu turētājs) atrodas dominējošā stāvoklī tirgū, šāda Ekonomikas ministrijas rīcība atstāj iespaidu uz tirdzniecību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, tādēļ lieta būtu vērtējama arī Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta kontekstā.

Ņemot vērā minēto, pamatojoties uz Konkurences likuma 2.pantu, 6.panta pirmās daļas 1.punktu, 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 13.pantu, 23.pantu, 28.pantu, SIA „Baltic Wind Park” lūdz ierosināt lietu par Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulas, 13.panta 2.punkta un Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta pārkāpumu Ekonomikas ministrijas darbībās.

Izvērtējot Iesniegumā ietverto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. „Baltic Wind Park” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40103196082, tās juridiskā adrese: Dignājas iela 3A – 17, Rīga.

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija ir valsts pārvaldes iestāde, nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr.90000086008, tās juridiskā adrese: Brīvības iela 55, Rīga.

2. Konkurences likuma 3.pantā noteikts, ka Konkurences likuma noteikumi attiecas uz tirgus dalībniekiem un jebkuru reģistrētu vai neregistrētu tirgus dalībnieku apvienību. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 9.punktā doto definīciju un atbilstoši Konkurences likuma kopējam mērķim un jēgai, par tirgus dalībnieku šā likuma izpratnē var uzskatīt jebkuru personu (arī ārvalsts personu), kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība privāto tiesību jomā ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Tādējādi Konkurences likuma normas var attiecināt uz valsts tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādi tikai tadā gadījumā, ja var pierādīt, ka tā attiecīgajā situācijā ir rīkojusies kā privāto tiesību subjekts, t.i., kā tirgus dalībnieks.

Tā Augstākās tiesas Senāts lietā Nr. A43004109 atzina, ka: „Publisko tiesību juridiska persona var darboties gan publisko tiesību, gan privāto tiesību jomā. Lai noteiktu, vai personas darbojas publisko vai privāto tiesību jomā, noteicošais ir veicamo funkciju raksturs (..) Konkurences likuma 1.panta 9.punkts paredz, ka tirgus dalībnieks - jebkura persona (arī ārvalsts persona), kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Tātad Konkurences likums attiecas uz visiem tirgus dalībniekiem, kas veic saimniecisko darbību, arī publisko tiesību subjektiem, ja tie veic saimniecisko darbību”¹.

3. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 9.pants nosaka, ka: “Valsts pārvalde Ministru kabineta vadībā pilda izpildvaras administratīvās funkcijas (valsts pārvaldes funkcijas), kas sastāv no atsevišķiem pārvaldes uzdevumiem un atbildības par to izpildi”, savukārt saskaņā ar šī likuma 18.panta pirmo daļu “Ministrija ir attiecīgās valsts pārvaldes nozares vadošā (augstākā) iestāde. Ministrija organizē un koordinē likumu un citu normatīvo aktu īstenošanu, tā piedalās nozares politikas izstrādāšanā”.

Saskaņā ar 23.03.2010. Ministru kabineta noteikumu Nr.271 „Ekonomikas ministrijas nolikums” 1.punktu Ekonomikas ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ekonomiskās politikas jomā. Ministrija izstrādā un īsteno tautsaimniecības strukturpolitiku, rūpniecības politiku, enerģētikas politiku, ārējo ekonomisko politiku, iekšējā tirgus politiku (precēm un pakalpojumiem), komercdarbības attīstības politiku, konkurētspējas un tehnoloģiju attīstības politiku, patērētāju tiesību aizsardzības politiku, būvniecības un mājokļu politiku un citu politiku normatīvajos aktos noteiktajās jomās. Šo noteikumu 4.punktā noteiktas Ekonomikas ministrijas funkcijas: izstrādāt ekonomikas politiku, organizēt un koordinēt ekonomikas politikas īstenošanu, nodrošināt starptautisko ekonomisko sadarbību, veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, savukārt noteikumu 5.punktā norādīti veicamie uzdevumi iepriekš minēto funkciju izpildes nodrošināšanai, kur cita starpā ir noteikts, ka Ekonomikas ministrija izstrādā un īsteno politiku arī enerģētikas nozarē.

¹ 28.08.2009. Augstākās tiesas Senāta lēmums lietā Nr.A43004109;

Ekonomikas ministrija, atbilstoši normatīvajiem aktiem ievērojot ģeotehniskās izpētes darbu veikšanas kārtību Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, paredzot izsludināt konkursu atļaujas vai licences laukumu izmantošanas tiesību iegūšanai, izsniedzot atļaujas vai licences, Konkurences padomes ieskatā īsteno tai noteiktās valsts pārvaldes funkcijas, t.i., realizē valsts politiku enerģētikas nozarē.

Administratīvais process ir procesuālais mehānisms, kādā publiski tiesiskās attiecības tiek īstenotas, t.i., kādā valsts pārvalde realizē savu publisko varu attiecībā pret privātpersonu, savukārt privātpersona īsteno savas no tiesību normām izrietošās tiesības un tiesiskās intereses. Konkurences padome secina, ka Iesniegumā aprakstītajā situācijā attiecības pēc būtības ir vērtējamas kā valsts iestādes un privātpersonas starpā, tādējādi tās izskatāmas administratīvā procesa kārtībā.

4. Lai arī Ekonomikas ministrija ir AS „Latvenergo” kapitāla daļu turētāja, tomēr tā negūst personīgu mantisku labumu no AS „Latvenergo”. Atbilstoši 26.09.2002. likuma “Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 4.panta pirmajai daļai AS „Latvenergo” dividendes ieskaita valsts budžetā, savukārt Ekonomikas ministrija kā kapitāla daļu turētāja ir tikai valsts pārstāvis kapitālsabiedrībā. Tāpat Konkurences padome norāda, ka Ekonomikas ministrija pati neveic saimniecisko darbību šajās jomās.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome norāda, ka uz konkrētajā Iesniegumā aprakstītajām Ekonomikas ministrijas darbībām nav attiecināma SIA „Baltic Wind Park” norādītā Konkurences padomes līdzšinējā prakse, jo:

1) 24.03.2009. lēmumā Nr.E02-8 „Par lietas izpētes izbeigšanu daļā un pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu daļā. Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas un 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībās” Konkurences padome konstatēja, ka pati Rīgas brīvostas pārvalde veic saimniecisko darbību Rīgas ostas teritorijā;

2) 22.11.2006. lēmumā Nr.134 „Par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu par Eiropas Kopienas Dabīnāšanas līguma 82.pantā noteiktā aizlieguma iespējamo pārkāpumu VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” darbībās” Konkurences padome par tirgus dalībnieku atzina VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga””, kura ir valsts akciju sabiedrība un kura sniedz pakalpojumus starptautiskās lidostas „Rīga” teritorijā. Satiksmes ministrija kā VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” kapitāla daļu turētāja šajā lietā netika atzīta par konkrētā tirgus dalībnieku.

Ņemot vērā minēto un izvērtējot SIA „Baltic Wind Park” iesniegumā norādīto informāciju, Konkurences padome secina, ka Ekonomikas ministrijas rīcība konkrētajā situācijā ir vērtējama kā valsts politikas īstenošana enerģētikas nozarē, pēctecīgi ievērojot likumdevēja pausto gribu nozares politikas veidošanā (saskaņā ar pieņemtajiem normatīvajiem aktiem²). Konkurences padome secina, ka Ekonomikas ministrija šajā gadījumā rīkojas kā publisko tiesību subjekts un veic valsts pārvaldes funkcijas, ministrijas darbības nav balstītas uz saimnieciskās darbības principiem. Tādējādi Ekonomikas ministrija konkrētajā gadījumā nav uzskatāma par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē, tāpat nav uzskatāma par „uzņēmumu” Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta izpratnē. Līdz ar to Konkurences likums SIA „Baltic Wind Park” iesniegumā minētajām Ekonomikas ministrijas darbībām nav piemērojams, kā arī nav pamats Konkurences padomes rīcībai, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pantu.

² 28.10.2010. likums “Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likums”.

5. Pamatojoties uz Konkurences likuma 23.panta ceturto prim daļu Konkurences padome neierosina lietu, ja iesniegumā ietvertā un nepieciešamības gadījumā papildus iegūtā informācija nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir šā likuma pārkāpuma sastāva pazīmes.

Ņemot vērā visu iepriekšminēto, Konkurences padome secina, ka SIA „Baltic Wind Park” iesniegums nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir Konkurences likuma 13.panta tiesiskā sastāva pazīmes, kā arī nav konstatējams pamats Konkurences padomes rīcībai, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pantu.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 9.punktu, 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 23.panta ceturto prim daļu, Regulas 1/2003 5.panta otro daļu, Konkurences padome

nolēma:

neierosināt lietu uz SIA „Baltic Wind Park” iesnieguma pamata par Konkurences likuma 13.panta pārkāpumu vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta pārkāpumu Ekonomikas ministrijas darbībās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme